

पुणे, सोमवार, १३ जून २०२२

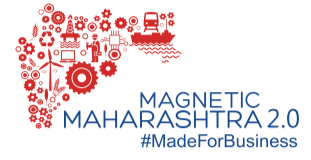
WWW.LOKSATTA.COM

अग्रलेख
पाणी शिरू लागले...राजकीय रणमूलीवरील 'असण्या'पेक्षा
'दिसणे' गेली आठ वर्षे कमालीचे महत्त्वाचे ठरते
आहे, त्याचा कस राज्यसभेच्या महाराष्ट्रातील
निवडणुकीत लागला...

लोकसत्ता

पुणे, मुंबई, नागपूर, अहमदनगर, औरंगाबाद आणि दिल्ली येथून प्रसिद्ध

लोकमान्य, लोकशक्ती!

पान ३
बिनविरोध
निवडीसाठी
हालचाली

ट्रिलियन डॉलरची अर्थव्यवस्था साकारण्याच्या प्रवासात, महाराष्ट्रात रु ६ लाख कोटींहून अधिक गुंतवणूक.

एकूण गुंतवणूक
रु. ६,२१,७५५ कोटींच्या वर१२३ सामंजस्य करार
रु. २,६९,८८७ कोटी
जून २०२० - मे २०२२थेट परकीय गुंतवणूक
रु. २,८८,९०५ कोटी
ऑक्टोबर २०१९ ते मार्च २०२२नियमित गुंतवणूक
रु. ६२,९६३.९४ कोटी
डिसेंबर २०२० पासूनश्री उद्धव बाळासाहेब ठाकरे
मुख्यमंत्री, महाराष्ट्रश्री अजित पवार
उप मुख्यमंत्रीश्री बाळासाहेब थोरात
महसूलमंत्रीश्री सुभाष देसाई
मंत्री, उद्योग आणि खनिकर्मकु. आदिती तटकरे
राज्यमंत्री, उद्योग

महाराष्ट्राला

खऱ्या अर्थाने

मॅग्नेटिक बनविल्याबद्दल धन्यवाद

अधिक माहितीसाठी
क्यू आर कोड स्कॅन करा

संपादकीय

सोमवार, १३ जून २०२२

पाणी शिरु लागले...

राजकीय रणभूमीवरील ‘असण्या’पेक्षा ‘दिसणे’ गेली आठ वर्षे कमालीचे महत्त्वाचे ठरते आहे, त्याचा कस राज्यसभेच्या महाराष्ट्रातील निवडणुकीत लागला...

राज्यसभा निवडणुकीत भाजपच्या ‘यशा’चे श्रेय निर्विवाद देवेन्द्र फडणवीस यांना द्यावे लागेल तसेच सत्ताधारी आघाडीच्या केविलवाण्या पराभवाचे अपश्रेय मुख्यमंत्री उद्धव ठाकरे यांना घ्यावे लागेल. अमर्याद साधनसंपत्ती, केंद्रीय यंत्रणांची अहश्य पण वास्तव भीती आदी कितीही कारणे भाजपच्या यशामागे विरोधकांकडून दिली जात असली तरी त्या सर्वांमागे फडणवीस आणि भाजपचे अथक राजकीय कौशल्य आहे हे मुळीच नाकारता येणारे नाही. मुळात ही निवडणूक व्हायला नको होती, गेल्या २४ वर्षांत अशी काही निवडणूक या राज्याने पाहिलेली नाही, तीमुळे घोडेबाजाराची संधी निर्माण झाली वगैरे सर्व चर्चा आता फजूल ठरते. हे सर्व होणार याचा अंदाज भाजपखेरीज अन्य पक्षांना होता तर मुदलात त्यांनी निवडणूक ओढवून घ्यायला नको होती. स्पर्धेत उतरायचे की नाही याचा निर्णय ती सुरू होण्याआधी करायचा असतो. एकदा का स्पर्धा सुरू झाली की ‘परिस्थिती मला अनुकूल नव्हती”, “पंच-निःस्पृह नाहीत” वगैरे किंकिर करणे निरर्थक. सत्ताधारी महाविकास आघाडीने ती कस नये. आपल्याखालून गाढव निघून गेल्यावर ते का गेले वगैरेचा उहापोह मनाला समाधान देणारा असला तरी त्यामुळे गेलेले गाढव काही परत येत नसते. म्हणून असे झाल्यावर पुढे काय, या प्रश्नास भिडणे अधिक महत्त्वाचे. याबाबतही हेच

वास्तव अधिक गंभीर आहे. त्याच्या विश्लेषणात ‘फडणवीस यांना माणसे आपलीशी करण्यात यश मिळाले’ हे शरद पवार यांचे प्रतिक्रियात्मक विधान सर्वांताने सूचक. कारण त्याचा खरा अर्थ हे ‘माणसे आपलीशी करणे’ मुख्यमंत्री ठाकरे यांस जमले नाही, असा होतो. काही राजकीय लढाया या स्वतः लढाव्या लागतात. त्यासाठी स्वतः मैदानात उतरावे लागते. आपले साथीदार कितीही विश्वासू असले तरी अशा लढाया त्यांच्याकडे ‘आऊटसोर्स’ करून चालत नाही. याचा अर्थ असा की मुख्यमंत्री ठाकरे यांनी या लढाईत स्वतः सेनापतीच्या भूमिकेत ‘दिसणे’ महत्त्वाचे होते. राजकीय परिप्रेक्ष्यात हे ‘दिसणे’, ‘असण्या’पेक्षा अधिक महत्त्वाचे. गेली आठ वर्षे राजकीय रणभूमीवरील हे ‘दिसणे’ कमालीचे महत्त्वाचे बनून राहिले आहे. विरोधकांतील कोणालाच या दिसण्याचे महत्त्व नाही असे नाही. शरद पवार, ममता बनर्जी, अशोक गेल्लोट आदी नेत्यांनी या ‘असण्या’पेक्षा ‘दिसण्या’चे महत्त्व लक्षात घेऊन आपापल्या राजकारणात बदल केला. तथापि ‘महाविकास आघाडी’ म्हणून तसे काही या निवडणुकीत दिसले नाही. या दिसण्याचेच महत्त्व लक्षात घेऊन देवेेंद्र फडणवीस यांचे गेल्या अडीच वर्षांचे राजकारण सुरू आहे. त्यातून त्यांचे जसे प्रतिमासंबंधित होत गेले तसेच त्यांच्या पक्षाचे राजकारणही रुंदावत गेले. विद्यमान

निवडणुकीत या ‘दिसण्या’चा कस लागला आणि ती बाजी भाजपने मारली. उभय बाजूंनी अपक्षांना आपल्याकडे ओढण्याचा प्रयत्न होणार, छोटे पक्ष निर्णायक ठरणार आणि या खेचाखेचित केंद्राची भूमिका निर्णायक आणि महत्त्वाची ठरणार हे पहिल्या दिवसापासून स्पष्ट होते. तरीही महाविकास आघाडीच्या धुरीणांनी आव्हानांचे गांभीर्य कमी लेखले. या संध्याय फुटिरांनी भाजपकडे जाऊ नये यासाठी तितक्याच तोलामोलाच्या नुकसानभरपाईची गरज होती. राजकीय स्थैर्याची हमी आणि तात्कालिक भविष्याची तरी बेगमी होईल अशा आणि

सत्तेच्या राजकारणातून वैचारिक

साधर्म्य, बांधिलकी आदी मुद्दे

निकालात निघाल्याने यापुढल्या

विधान परिषद आणि महापालिका

निवडणुका इतक्याच निर्घृणपणे

लढवल्या जाणार, हे निश्चित आहे...

कारण या सान्यास तिलांजली देऊनच हे विद्यमान सरकार अस्तित्वात आलेले आहे. तेव्हा महाविकास आघाडी आणि आव्हानवीर भाजप यांच्यातील आगामी लढाईरेंखील ही याच निर्घृणतेने लढली जाणार. त्यासाठी आघाडी सरकार स्वतःस कसे सिद्ध करते हा या संदर्भातील महत्त्वाचा प्रश्न. त्यासाठी मुख्यमंत्री ठाकरे यांना स्वतःच्या काही आरोयदायी सवयी सोडून हात चिखलात घालावे लागतील. तसे करायचे तर त्यासाठी त्यांना स्वतःस

पुन्हा ‘सबका साथ, सबका विकास’ ?

लालकिल्ला
महेश सरलष्कर

दिल्लीत दोन दिवसांपूर्वी झालेल्या पुस्तक प्रकाशनात केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा म्हणाले की, आता आपल्याला सत्य इतिहास लिहिण्यापासून कोणी रोखू शकत नाही... त्यांच्या या विधानामागचा अर्थ असा की, आतापर्यंत डाव्या विचारांचा प्रभाव असलेल्या इतिहासकारांनी परकीय आक्रमकांचाच इतिहास लिहिला, या देशातील छोट्या छोट्या पण प्रदीर्घ लढ्यांकडे लक्ष दिले नाही. मुघलांचा इतिहास लिहिला पण महाराणा प्रताप वत्यांकडे दुर्लक्ष केले... वगैरे अनेक गोष्टी या कार्यक्रमात शाहॉंनी सांगितल्या. ‘हजार वर्षांच्या संघर्षानंतर आपण इथपर्यंत येऊन पोहोचलो आहोत’, असेही त्यांचे म्हणणे होते. ‘इथपर्यंत राजोचलो’ म्हणजे देशात हिंदुत्ववादी विचारांच्या राजकीय पक्षाची स्वबळावर सत्ता स्थापन झाली. अनेक भाजप समर्थकांना भारताला स्वातंत्र्य १९४७ मध्ये नव्हे तर, २०१४ मध्ये मिळाले असे वाटते, त्यामागील भावना शाहॉंनी शब्दबद्ध केली. कित्येक वर्षांच्या परकीय आक्रमणानंतर भारतामध्ये स्वधर्मीयांचे राज्य सुरू झाले असून ते टिकवले पाहिजे, असे उजव्या विचारांचा पगडा असलेल्या असंख्य लोकांना वाटते. अगदी नगरसेवकांपासून ते पंतप्रधान पदाच्या उमेदवारापर्यंत त्यांचे मत कुणाला, हे ठरलेले असते. मतदान करण्यामागील त्यांचा विचार निश्चित असतो. अशा लोकांपैकी एक नूपुर शर्मा. भाजपने त्यांना निर्लंबित करून टाकले आहे. पण, नवीन जिदल यांच्याप्रमाणे त्यांची हकालपट्टी केलेली नाही. इथेच नूपुर शर्मा यांची भाजपला किती गरज असू शकते हे स्पष्ट होते. नूपुर शर्मा यांच्यासारखे असंख्य कार्यकर्ते शाहॉंनी शब्दबद्ध केलेल्या विचारांनी प्रेरित होऊन काम करतात. कधी कधी पक्षावर त्यांना निर्लंबित करण्याची वेळ येते असली तरी, त्यांची उपयुक्तता संपत नाही, ही बाब कारवाईच्या तीव्रतेतून उघड होते. नूपुर शर्मा यांचे राजकीय विरोधकांवर शाब्दिक हल्लाबोल करण्यासाठी पाठवलेले असतात. तिथे मुद्दाला धरून चर्चा करायची नसते हे त्यांना नेमके ठाऊक असते. म्हणूनच ‘तुमची

भाजपच्या निर्लंबित प्रवक्त्या नूपुर शर्मा यांच्यावर अन्याय झाला असे न मानता मोदींची प्रतिमा उजळवण्यासाठी प्रयत्नशील राहा, बाकी उद्दिष्ट गाठता येईल, हा संदेश कार्यकर्त्यांपर्यंत पोहोचलाही असेल...

आरती ओवाळू का’, अशा भाषेत भाजपचे प्रवक्ते प्रत्युत्तर देताना अनेकांनी पाहिले असेल. त्यामुळे नूपुर शर्मांनी केले असेल एखादे विधान; मग त्याकडे तातडीने लक्ष द्यायचे कशाला आणि त्यांचाविरोधात कारवाई करण्याचा प्रश्नच येत नाही, असा आविर्भाव होता. नूपुर शर्मा यांनी विधान अगदीच अयोग्य वेळी केले. त्यांनी हे विधान मे महिना संपल्यावर दोन आठवड्यांनी जरी केले असते तरी त्यांच्यावर कदाचित कारवाई झाली नसती. मोदी सरकारच्या आठ वर्षपूर्तीच्या भाजपच्या ‘उत्सवा’च्या काळातच नेमके नूपुर यांनी

कदाचित भाजपच्या नेतृत्वाला पटली नसेल. नूपुर शर्मांनी ‘चूक’ केली होती, त्यांना शिक्षा करणे भाजपसाठी गरजेचे होते. तरीही, नूपुर शर्मांचे फक्त निर्लंबन झाले. नूपुर शर्मांना झालेली शिक्षा त्यांनी त्यांच्याविरोधात कारवाई करण्याचा प्रश्नच येत नाही, असा आविर्भाव होता. नूपुर शर्मा यांनी विधान अगदीच अयोग्य वेळी केले. त्यांनी हे विधान मे महिना संपल्यावर दोन आठवड्यांनी जरी केले असते तरी त्यांच्यावर कदाचित कारवाई झाली नसती. मोदी सरकारच्या आठ वर्षपूर्तीच्या भाजपच्या ‘उत्सवा’च्या काळातच नेमके नूपुर यांनी

कदाचित भाजपच्या नेतृत्वाला पटली नसेल. नूपुर शर्मांनी ‘चूक’ केली होती, त्यांना शिक्षा करणे भाजपसाठी गरजेचे होते. तरीही, नूपुर शर्मांचे फक्त निर्लंबन झाले. नूपुर शर्मांना झालेली शिक्षा त्यांनी त्यांच्याविरोधात कारवाई करण्याचा प्रश्नच येत नाही, असा आविर्भाव होता. नूपुर शर्मा यांनी विधान अगदीच अयोग्य वेळी केले. त्यांनी हे विधान मे महिना संपल्यावर दोन आठवड्यांनी जरी केले असते तरी त्यांच्यावर कदाचित कारवाई झाली नसती. मोदी सरकारच्या आठ वर्षपूर्तीच्या भाजपच्या ‘उत्सवा’च्या काळातच नेमके नूपुर यांनी

वादग्रस्त विधान केल्याने गडबड झाली. ‘उत्सव सोहळा’ कसा साजरा करायचा हे ठरलेले होते. मोदी सरकारच्या आठ वर्षांच्या काळातील कल्याणकारी योजनांची माहिती लोकांपर्यंत पोहोचवायची, पंतप्रधान मोदींनी लोकांचा जीवनस्तर कसा बदलला, विकासाला कशी चालना दिली, गरीब कल्याण योजनेमुळे लोकांना कसा लाभ झाला, हा पाढा वाचून ‘सबका साथ, सबका विकास’ हा नारा नव्याने देण्यात येणार होता. पण मोदींच्या विकासापेक्षा नूपुर शर्मा यांचा ‘परकीय आक्रमकां’विरोधातील हिंदुत्वाचा नारा आधीच भारी पडला. विद्यमान स्थितीत मोदी-शहा जे म्हणतात ती पूर्वं दिशा असते हे भाजपमध्ये प्रत्येकाला माहिती आहे. त्यामुळे त्यांच्यावर सावली पडेल अशी कोणतीही गोष्ट भाजपमध्ये खपवून घेतली जात नाही. इथे तर मोदींच्या विकासाचा नारा देण्यासाठी देशभर ‘उत्सव’ आयोजित केला जात होता. त्यावर नूपुर शर्मा यांनी पाणी फिरवले. मोदी सरकारच्या विकासाचा प्रचार मागे पडला, ही बाब

करायची असते, तसे करण्यात काहीही गैर नसते असे मानले गेले. पाकिस्तानविरोधात आक्रमक भूमिका घ्यायची, त्याचा देशांतर्गत राजकारणावर योग्य परिणाम होतो... पण अन्य इस्लामी देशांची विनवणी करून प्रकरण निवळू देता येते. परराष्ट्र मंत्रालयाने नेमके हेच केले. पण ही यशस्वी तडजोड करताताना भारताने कतारसारख्या छोट्या देशासारखे मान तुकवल्याची भावना मोदी समर्थक वा भाजप समर्थकांमध्ये निर्माण झाली. परराष्ट्र मंत्रालयाची भूमिका आणि कृती देशांतर्गत मोदी सरकारबद्दल वेगळ्याच दृष्टिकोन निर्माण करून देते. थेट प्रेषितांवर टिप्पणी केल्यामुळे आख्याती देशातील कट्टरवाद्यांनी त्यांच्या सरकारवर दबाव आणला असेल तर, कालांतराने तो कमी होत गेला असता. तोपर्यंत शांत बसून राहिले तर, भविष्यात आखाती देशांशी असलेल्या संबंधांमध्ये बाधा येण्याची शक्यता नाही असा विचार मांडला जात असला तरी, हे भाजपच्या मतदारांना कसे समजवणार हा मोदी सरकारसमोरील प्रश्न आहे.

देशांतर्गत हिंसाचारांच्या घटना मात्र जाणीवपूर्वक ढील दिली असे वाटावे इतक्या बेफिकरीने हाताळल्या गेलेल्या दिसल्या. एका दगडात दोन पक्षी मारण्याचा प्रकार असावा. नूपुर प्रकरणावर कानपूरमध्ये ३ जून रोजी, तर अन्यत्र ९ जूनपासून हिंसक प्रतिक्रिया उमटली, दिल्लीतही ३ जूनच्या शुक्रवारी नमाज पठणानंतर नारेबाजी झाली, तणाव निर्माण झाला होता. दिल्लीतील निदर्शनाचे पडसाद उत्तर प्रदेश, पश्चिम बंगालमध्ये उमटले, तिथे हिंसाचार झाला. धार्मिक मुद्यावर इतके गंभीर प्रकरण झाल्यानंतर त्यांची प्रतिक्रिया उमटू शकते हे गृहीत धरून संवेदनशील भागांमध्ये कायदा-सुव्यवस्था आढावा घेतला गेला नव्हता का, असा प्रश्न विचारता येतो. पश्चिम बंगालमध्ये भाजपचे सरकार नाही, तिथले पोलीस केंद्र सरकारच्या अखत्यारीत नाही, तिथल्या ममता बॅनर्जी सरकारने या प्रकरणाकडे गांभीर्य आणि पहिली नसेल. पण उत्तर प्रदेशात आणि दिल्लीमध्ये पोलीस यंत्रणा भाजप सरकार आणि केंद्राच्या ताब्यात आहे. मग ही हयग्य कशी झाली ? की जाणीवपूर्वक पोलीस बंदोबस्ताकडे दुर्लक्ष केले गेले ? की प्रेशर कुकरच्या शिट्टीतून वाफ बाहेर जावी, त्याप्रमाणे समाजाला शांत करण्याचा प्रयत्न केला गेला ? उत्तर प्रदेशातील हिंसक निदर्शनांतर समळीकडे धरपकड होत असून आता तेथून ‘बुलडोझरची छायाचित्रे’देखील येऊ लागली आहेत.

नूपुर प्रकरण नीट हाताळले गेले नाही, अशी भावना भाजपमध्ये काही प्रमाणात का होईना पसरली असली तरी, भाजप नेतृत्वाने या बेसुरांकडे दुर्लक्ष केलेले आहे. आक्रमकत्वायेणाची मात्रा भाजपच्या नेत्या-प्रवक्त्यांकडून अधूनमधून दिली जाते, नूपुर शर्मा यांनी ही मात्रा थोडी जास्तच दिली. त्यामुळे किरकोळ ताप घेऊन गेला, ही मात्राही बंद केली गेली. आता भाजपच्या लोकांनी या प्रकरणाकडे फार लक्ष न देता पुन्हा ‘सबका साथ, सबका विकास, सबका विश्वास, सबका प्रयास’चा नारा द्यावा. म्हणजेच मोदी सरकारच्या विकासा योजनांचे गुणगान करावे, अशी सूचना एवढाना दिली गेली असावी.

हिंदुत्वाचा मुद्दा लोकांना पटवून दिलेला आहे, त्यामध्ये आता अधिक गुंतवणूक करण्याची गरज नाही. मोदींचे नेतृत्वच आगामी लोकसभा निवडणूक जिंकू देणार आहे. त्यामुळे नूपुर शर्मांवर अन्याय झाला असे न मानता मोदींची प्रतिमा उजळवण्यासाठी प्रयत्नशील राहा, बाकी उद्दिष्ट गाठता येईल, हा संदेश भाजपच्या कार्यकर्त्यांपर्यंत पोहोचलाही असेल. नूपुर प्रकरणातून मोदी सरकारने भाजपला दिलेली हीच ती शिकवणी !

mahesh.sarlashkar@expressindia.com

विश्लेषण

दुबळ्या रुपयाचा सामान्यजनांना मार सचिन रोहेकर

भारतीय चलन अर्थात रुपया दिवसेंदिवस कमकुवत बनत चालला आहे. सरलेल्या शुक्रवारी एका अमेरिकी डॉलरसाठी आपल्याला ७८ रुपये ८३ पैसे मोजावे लागावेत, इतकी इतिहासातील सर्वांत नीचतम पातळीही त्याने दाखविली. रुपया एवढा पडतो तेव्हा देशाच्या अर्थव्यवस्थेसोबतच सामान्यजनांच्या खिशालाही त्याचा फटका बसतो...

रुपयाची अलीकडच्या फाटकातील घसरण किती ?

गेल्या काही महिन्यांपासून भांडवली बाजार आणि अर्थव्यवस्थेतील अनिश्चिततेचे प्रतिबिंब हे रुपयाच्या मूल्यातील अस्थिरतेतही दिसून येत आहे. रुपया पडणे अथवा कमकुवत होणे म्हणजे त्याचे अन्य विदेशी चलनांच्या तुलनेत विनिमय मूल्य घटत जाणे. गंभीर बाब म्हणजे जागतिक चलन म्हणून मान्यता पावलेल्या अमेरिकी डॉलरच्या तुलनेत तो अधिकाधिक दुबळ्य बनत आहे. शुक्रवारी, १० जूनला स्थानिक चलनाने डॉलरच्या तुलनेत ७८.८३ असा सार्वकालिक तळ गाठला. वर्षांभी म्हणजे १२ जानेवारीला तो डॉलरच्या तुलनेत ७३.७७ वर होता. २०२२ सालच्या पाच महिन्यांत तो पाच रुपयांहून अधिक घसरला आहे. हीरेखील आजवच्या

इतिहासातील सर्वांत तीव्र स्वरूपाची घसरण आहे. नवीन आर्थिक वर्षात एप्रिलपासून आजतागायत त्यात जवळपास तीव्र टक्क्यांची घसरण झाली आहे. विशेषत: ५ एप्रिलपासून, रुपयाची सतत घसरण होत आहे आणि तेव्हापासून त्याने अनेक वेळा सार्वकालिक नीचांकी पातळी दाखविली आहे.

या घसरणीला रोखणे शक्य नाही काय ?

आपण ज्या मुक्त, बाजारप्रणीत अर्थव्यवस्थेला स्वीकारून वाटचाल सुरू केली आहे, त्यानुसार अनेक गोष्टी या बाजारद्वारे ठरविल्या जात असतात. रुपयाच्या विनिमय मूल्याबाबतही तेच म्हणता येईल. बाजारपेटेद्वारे ते नियंत्रित केले जावे असा नियामक म्हणून रिझर्व्ह बँकेचा पवित्रा राहिला आहे. तथापि रशिया-युक्रेन युद्ध सुरू झाल्यापासून (मार्चपासून) सुमारे महिनाभर रिझर्व्ह बँकेने चलन बाजारात हस्तक्षेप केला, म्हणून रुपयाच्या घसरणीची तीव्रता कमी झाल्याचे दिसून येते. खरे तर त्या परिणामी ८ मार्च ते ५ एप्रिलपर्यंत रुपया बळकटी मिळविताना दिसून आला. रिझर्व्ह बँकेने या काळात डॉलरचा रुपवटा वाढवून, विक्रमी दोन अब्ज डॉलरची विक्री केल्याचे दिसून आले. रिझर्व्ह बँकेचे नरेश्वर शंकिरकांत दास यांनी गेल्या आठवड्यात पंतप्रधानांनंतर पत्रकारांशी बोलाताना, ६०० अब्ज डॉलरहून अधिक असलेली मध्यवर्ती बँकेची विदेशी चलन गंगाजळी हे सध्याच्या परिस्थितीतील भारताचे खूप मोठे सामर्थ्य असल्याचे आवर्जून नमूद केले. मात्र रिझर्व्ह बँकेचा हस्तक्षेप हा चलनाचे विशिष्ट मूल्य गृहीत धरून होत नसतो, याचा निर्वाळही दास यांनी यापूर्वीच दिला आहे.

दुबळ्या रुपयाचे आर्थिक परिणाम काय ?

रुपयाच्या घसरणीचे अर्थव्यवस्थेवर सकारात्मक आणि नकारात्मक असे दोन्ही परिणाम होत असतात. जेव्हा रुपयाचे विनिमय मूल्य घसरते तेव्हा निर्यातदारांना फायदा होतो. म्हणजे सारख्याच निर्यातीवर व्यापाऱ्यांना मिळणाऱ्या डॉलरमधील मोबदल्याचे रुपयातील मूल्य अधिक भरते. तथापि भारत हा मुख्यत्वे आयात करणारा देश असल्याने, कमकुवत रुपया अर्थव्यवस्थेला अधिक जाचक ठरतो. शिवाय रुपयातील ताजी घसरण ही खनिज तेलाच्या आंतरराष्ट्रीय किमती पिंपामागे १२० डॉलरवर पोहोचत असताना झाली आहे. आपण देशात इंधनाची ८५ टक्के गरज ही तेलाची आयात करून भागवत असतो आणि डॉलरमध्ये किंमत मोजून ही तेल आयात आपण करीत असतो.

सर्वसामान्यांना याचा फटका कसा ?

चलनातील अति चढउतार हे अर्थव्यवस्थेच्या तब्येतीसाठीच नव्हे तर जनसामान्यांसाठीही हानीकारक असतात. खनिज तेलाच्या आंतरराष्ट्रीय किमतीही गगनाला भिडत चालल्या आहेत. शिवाय खाद्यतेल, धातू, खते व तसम आयातीत जिनस आधीच कमालीचे महागले आहेत. दुबळ्या रुपयामुळे त्यांच्या आयातीवरील खर्चही दुणावत आला आहे. देशांतर्गत पेट्रोल-डिझेलचे दर हे सरकारकडून करकपातीनंतरही शंभरीच्या पातळीवर आहेत. त्यातून अन्य अनेक चीज-वस्तूंच्या किमती आकाशाला भिडत गेल्या आहेत. याची परिणती म्हणून देशातील महागाई दराने आठ वर्षांतील उन्हेंबार २०१६ मध्ये निश्चलनीकरण केले गेले. त्या धक्क्यातून उद्योग-व्यवसाय सावरण्याआधी घाईघाईने वस्तू आणि सेवा कर (जीएसटी) प्रणालीची अंमलबजावणी केली गेली. त्यापुढे ‘मेक इन इंडिया’ची कास हे सारे उद्योग-व्यवसायांना सुगीच्या काळात अस्थिरतेत ढकलणारे ठरले. पुढे करोनाचा जगाला वेढा पडला आणि संकटांची मालिकाच सुरू झाली. आयात-निर्यात व्यापार तोलात, आयातीचे पारडे कायम जड असणाऱ्या भारतासारख्या अर्थीव्यवस्थेसाठी चपयाची घसरणी ही वाढवी संकट ठरली. विदेशी गुंतवणूकदारांचे भारताकडे पाठ करून देशाबाहेर पाय वळणे हा भांडवली बाजारातील अस्थिरतेकडे संकेत म्हणण्यापेक्षा देशाच्या अस्थिर वर्तमान व डळमळीत भविष्याकडील निर्देश निश्चितच आहे.

सरकारच्या आर्थिक धोरणांचे हे आवशकाय आहे ?

आपल्या देशाच्या राजकारणात घसरता रुपया हे सरकारच्या कमकुवत आर्थिक धोरणाचे अपवश असे मानण्याचा प्रघात आहे. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी ते गुजरात मुख्यमंत्री असताना तत्कालीन केंद्रावर टीका करतांना तसेच २०१४ च्या निवडणूक प्रचारात हा प्रघात जनमानसात रुजवला. आज तीच भूतकाळातील टिप्पणी, वर्तमानात सत्य बनून त्यांच्यावरच उलटताना दिसत आहे. खनिज तेलाचे दर ५० डॉलरखाली आणि जागतिक अर्थव्यवस्था तेजीत असताना निर्यातवादींवर लक्ष देण्याऐवजी नोव्हेंबर २०१६ मध्ये निश्चलनीकरण केले गेले. त्या धक्क्यातून उद्योग-व्यवसाय सावरण्याआधी घाईघाईने वस्तू आणि सेवा कर (जीएसटी) प्रणालीची अंमलबजावणी केली गेली. त्यापुढे ‘मेक इन इंडिया’ची कास हे सारे उद्योग-व्यवसायांना सुगीच्या काळात अस्थिरतेत ढकलणारे ठरले. पुढे करोनाचा जगाला वेढा पडला आणि संकटांची मालिकाच सुरू झाली. आयात-निर्यात व्यापार तोलात, आयातीचे पारडे कायम जड असणाऱ्या भारतासारख्या अर्थीव्यवस्थेसाठी चपयाची घसरणी ही वाढवी संकट ठरली. विदेशी गुंतवणूकदारांचे भारताकडे पाठ करून देशाबाहेर पाय वळणे हा भांडवली बाजारातील अस्थिरतेकडे संकेत म्हणण्यापेक्षा देशाच्या अस्थिर वर्तमान व डळमळीत भविष्याकडील निर्देश निश्चितच आहे.

sachin.rohekar@expressindia.com

रपेट बाजाराची सुधीर जोशी

अमेरिकी 'फेड'च्या पवित्र्याकडे लक्ष

रिझर्व्ह बँकेच्या पतधोरण समितीच्या व्याजदरासंबंधी निर्णयाच्या आधीच सरलेल्या सप्ताहात गुंतवणूकदारांनी सावध पवित्रा घेतला होता. दुसरीकडे परदेशी गुंतवणूकदारांचा विक्रीचा जोरही कायम होता. त्यामुळे गेल्या सप्ताहाची सुरुवात थोडी नकारात्मक राहिली. रिझर्व्ह बँकेने जाहीर केलेली रेपो दरातील वाढ बाजाराच्या अपेक्षेप्रमाणेच होती. अपेक्षेनुसार निर्णयाने भांडवली बाजारात दिलासादायक तेजीची लाट आली. मात्र या तेजीमध्ये लगेच नफावसुली झाली आणि बाजाराने पुन्हा एकदा परत जागतिक घटनांवर लक्ष केंद्रित केले आहे. अमेरिकी मध्यवर्ती बँक फेडरल रिझर्व्हकडून अपेक्षित अर्ध्या टक्क्यांहून जास्त व्याजदर वाढ होण्याची शक्यता आहे. चीनच्या कोविडबाबत शून्य सहनशीलतेच्या धोरणाने पुन्हा एकदा टाळेबंदी लागू होण्याची शक्यता आहे. यामुळे बाजारात गुंतवणूकदार सावध पवित्रा बाळगून आहेत. सप्ताहाच्या अखेरच्या दिवशी निर्देशांकांत मोठी घसरण होऊन साप्ताहिक तुलनेत प्रमुख निर्देशांकांमध्ये अडीच टक्क्यांची घट झाली आहे.

● **ट्रेट लिमिटेड :** टाटा समितीत ही कंपनी वेस्टसाइड, झुडियो, स्टारबाजारासारख्या किरकोळ विक्री दालनांमार्गे ग्राहकांना नव्या पिढीच्या आधुनिक (फॅशनबेन) वस्तू, कपडे, किराणा खरेदीसाठी सुखावणारा अनुभव देते. कंपनीने मार्च अखेरच्या तिमाहीत वार्षिक तुलनेत उलाढालीमध्ये ५३ टक्के, तर नव्यामध्ये ३२ टक्के वाढ नोंदवली आहे. कंपनीच्या नफ्यात मात्र किंचित घसरण झाली आहे. ऑनलाईन माध्यमातून होणाऱ्या विक्रीमध्ये ८५ टक्के वाढ झाली. मार्चअखेर कंपनीची २०० वेस्टसाइड तर २३५ झुडियो दालने कार्यरत होती. कंपनीकडे असलेल्या रोकड सुलभतेमुळे विक्री दालनांची संख्या भविष्यात वाढेल. ब्रँडेड कपडे, पादत्राणे व इतर नित्य उपयोगाच्या वस्तूंच्या विक्रीमध्ये वाढ होत आहे. तसेच त्यांच्या उत्पादक कंपन्या जाहिरातींवर खर्च करणार आहेत. त्यामुळे किरकोळ विक्री दालनांची साखळी असणारी ही कंपनी भविष्यात चांगला परतावा देईल. सध्या १,१०० रुपयांच्या पातळीवर असलेल्या या समभागता गुंतवणूकीची संधी आहे.

● **मिडा कॉर्पोरेशन :** वाहनांचे सुटे भाग बनविणाऱ्या या कंपनीने मार्चअखेरच्या तिमाहीतील विक्रीत १९ टक्के वाढचे प्राप्ती केली. खर्चावरील नियंत्रणातून आले नव्याचे मिडामी कंपनीला कायम राखता आले आहे. उत्पादनांत नवकल्पना राबवून वाहनांतील सुट्या भागांमधील कंपनीच्या उत्पादनांचे प्रमाण वाढविण्यात कंपनीला यश आले आहे. बॅंकीवर चालणाऱ्या कंपनीच्या सुट्या भागांवर कंत्राटी लक्ष केंद्रित केले आहे. वाहन उद्योगातील

सप्ताहातील या घडामोडींकडे लक्ष देवा :

- अमेरिकी मध्यवर्ती बँक या सप्ताहात व्याजदर घोरण जाहीर करेल.
- आयटीडीसी, नागार्जुन फर्टिलाइझर्स या कंपनीच्या वार्षिक निकाल जाहीर करतील.
- बजाज ऑटोकडूच समभागांच्या पुनखरेदीची (बायबॅक) घोषणा.
- राष्ट्रीय सांख्यिकी विभाग मे महिन्यातील किरकोळ दारांवर आधारित महागाईच्या वाढीचे आकडे जाहीर करेल.
- भारतीय आयुर्विमा महामंडळ अर्थात एलआयसीमधील सुकाणू गुंतवणूकदारांच्या (अॅंकर इन्व्हेस्टर्स) विक्रीवरील बंधनाची एक महिन्याची मुदत संपेल

सेमीकंडक्टर चीपचा तुटवडा कमी होत आहे. दैनंदिन व्यवहार पूर्ववत होण्याच्या मार्गावर असल्यामुळे वाहन उद्योगात व पर्यायाने सुट्या भागांच्या मागणीत वाढ अपेक्षित आहे. सध्या २०० रुपयांच्या खाली आलेला कंपनीच्या समभागता गुंतवणूक करावला योग्य आहे.

● **हिन्दुस्तान युनिलिव्हर :** पडलेल्या बाजारात कमी जोखमीची गुंतवणूक म्हणून या कंपनीचा विचार करता येईल. ग्राहकोपयोगी (एफएमसीजी) क्षेत्रातील या प्रथम क्रमांकाच्या कंपनीकडे एक हजार कोटी उलाढाल असलेल्या १६ नाममुद्रा आहेत. कंपनीची एकूण उलाढाल ५० हजार कोटींवर गेली आहे. कंपनी माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करणारे कायम आघाडीवर असते. 'शिविर' या मोबाइल अॅपच्या माध्यमातून कंपनी आता पर्यंत ८,०० वितरकांशी जोडली गेली असून त्यामुळे उत्पादन घट व उर्वरित नक्कम वसुलीमध्ये सुसूत्रता येत आहे. कंपनीने त्वकम वसुलीमध्ये उलाढालीच्या किमतीमध्ये वाढ करून वाढत्या

महागाईचा चांगला मुकाबला केला आहे. सध्याच्या २,२०० रुपयांच्या खाली असलेल्या या समभागता गुंतवणूक करायला संधी आहे. सरलेल्या सप्ताहात रिझर्व्ह बँकेने रेपो दरात अर्ध्या टक्क्याची वाढ करण्याची घोषणा केली. महागाई दराचा वेग पाहता दोन महिन्यांनी व्याजदर अजूनही वाढण्याची शक्यता आहे. गुहकर्ज घेणाऱ्यांना याचा निश्चित फटका बसेल. त्यामुळे घर खरेदीचे निर्णय काही महिने लांबणीवर पडतील. याचबरोबर सिमेंट, पोलार, इंधनाच्या वाढत्या किमतीमुळे बांधकाम व गृहनिर्माण व्यवसायालाही त्याची झळ बसेल. या सप्ताहातील अमेरिकी मध्यवर्ती बँकेच्या पतधोरणकडे जगभरातील गुंतवणूकदारांचे लक्ष लागले आहे. फेडरल रिझर्व्हने व्याजदरात अर्धा टक्का वाढ केली, तर बाजारात पुन्हा एकदा थोडी तेजी येण्याची आशा आहे. पण एकंदर कल बघता पुन्हा गुंतवणूकदारांकडून नफावसुलीला प्राधान्य दिले जाईल.

■ sudhirjoshi23@gmail.com

तुझे आहे तुजपाशी

निफ्टी निर्देशांकाच्या भविष्यकालीन वाटचालीचे आलेखन

अभ्युदय
को-ऑप. बँक लि.
(मल्टी - स्टेट शेवकुव बँक)

आपली बँक

शुभंकरोती - III

6.25% मुदत देव योजना
प्रति वर्ष
१८ महिन्यांकरिता व्याजदर

गृह कर्ज

6.70%* प्रति वर्ष

प्रक्रिया शुल्कात ६०% सवलत

www.abhyudayabank.co.in
टोल फ्री : 1800-22-3131

हल्ली बाजारात तेजी-मंदीचा खो-खोचा खेळ चालू आहे. एखाद दिवस पूर्ण तेजीचा तर दुसऱ्या दिवशी तेजीला 'खो' बसताना दिसतो. म्हणजे आदल्या दिवशीच्या तेजीची अंशात्मक वाढ पूर्णपणे गिळंकृत होत दुसऱ्या दिवशी घसरणीने पुन्हा पूर्वपादावर फेर. बाजाराची ही अशी गोंधळाची, दिशाहीन स्थिती आहे. आज वाचकांना पूर्णपणे माहीत असलेल्या आणि ते वापरत आलेल्या संकल्पनांतूनच - 'तुझे आहे तुजपाशी' चा आधार घेत निफ्टी निर्देशांकाच्या भविष्यकालीन वाटचालीचे आलेखन करायचा प्रयत्न करू या. विषयाच्या खोलात शिरण्यापूर्वी बाजाराचा साप्ताहिक बंद जाणून घेऊ या.

शुक्रवारचा बंद भाव :
सेन्सेक्स : ५४,३०३.४४
निफ्टी : १६,२०१.८०

निफ्टी निर्देशांकाच्या भविष्यकालीन आलेखनासाठी (रोडमॅप) आपण खालीलप्रमाणे घेणार आहोत -

- १) निफ्टी निर्देशांकाचा 'महत्त्वाचा केंद्रबिंदू स्तर'
- २) निफ्टी निर्देशांकाच्या वाटचालीचा परिघ
- ३) पोकळी (गॅप) संकल्पना यांचा आधार घेऊ या.

१) निफ्टी निर्देशांकाचा 'महत्त्वाचा केंद्रबिंदू स्तर' :

निफ्टी निर्देशांकावर १६,८०० पर्यंत जी अल्पजीवी तेजी आलेली तिचा पाया हा निफ्टी निर्देशांकावर १५,९०० हा होता. तेव्हा आताच्या घडीला निफ्टी निर्देशांकावर १५,९०० हा 'महत्त्वाचा केंद्रबिंदू स्तर' असेल.

२) निफ्टी निर्देशांकाच्या वाटचालीचा परिघ :

सद्यःस्थितीत निफ्टी निर्देशांकाची ३०० अंशांच्या परिघात वाटचाल चालू आहे. जसे की, १५,९०० अधिक ३०० अंश १६,२००... १६,५००... १६,८०० याप्रमाणे वाढते. निफ्टी निर्देशांका १५,९०० चा 'महत्त्वाचा केंद्रबिंदू स्तर' राखण्यात अपयशी ठरल्यास १५,९०० उणे ३००

बाजाराचा तंत्र-कल

आशीष ठाकूर

अंश १५,६००... १५,३०० ही निफ्टी निर्देशांकाची खालची लक्ष्य असतील.

३) पोकळी (गॅप) संकल्पना :

एखाद्या कंपनीचा भूराव नफा मोठ्या प्रमाणात उच्चादनाला प्रत्यक्ष स्वरूपात फार मोठ्या प्रमाणात खरेदीची विचारणा (बाईंग ऑर्डर) अथवा कंपनीच्या बाबतीत सकारात्मक घटना घडल्यास, ज्यामुळे कंपनीचा भविष्यकाळ उज्वल होतो अशा बातम्या जेव्हा सध्याच्या काळात येतात, तेव्हा दुसऱ्या दिवशी गुंतवणूकदारांमध्ये तो समभाग खरेदी करण्याकरता झुंबड उडते. ही संधी हुकता कामा नये या धारणेतून सारासार विवेकबुद्धीला तिलांजली देत, 'नाऊ ऑर नेव्हर' असा पवित्रा घेतला जातो. तेव्हा दुसऱ्या दिवशी त्या समभागात खरेदीचा रेटा वाढत आगोरच्या दिवशीचा उच्चांक व आजचा नीचांक या दोन किमतींमध्ये दरी निर्माण होऊन, पूर्ण दिवस ही दरी सांघली जात नाही. या प्रकारच्या घटनेला 'गॅप'अप ओपनिंग' म्हणतात आणि त्या समभागाचा भाव वाढत जातो. भविष्यकालीन घसरणीत ही 'किमतीच्या दरीतील जागा' (रायझिंग गॅप परिया) गुंतवणूकदार मुद्दल सुरक्षित राहण्यासाठी पुन्हा विक्रीचा मार्ग अवलंबतात. आता वरील गांठीची सांगड निफ्टी निर्देशांकावर घालता ५ मेचा नीचांक १६,६५१ आणि ६ मेचा उच्चांक १६,४८४ वरील दोन्ही गांठीची (रायझिंग-फॉलिंग गॅपची) सांगड घालता येणाऱ्या दिवसांत निफ्टी निर्देशांकाच्या सुधारणेत १६,३०० ते १६,६५१ चा स्तर पार करणे नितांत गरजेचे आहे असे घडले तरच या सर्व निराशाजनक घटनांमधील सुधारणेला 'आहे मनोहर तरी' असे म्हणता येऊ शकते.

(लेखाक शीर्षक, समापण पु.लं.च्या संदर्भातील आठवणींना उजाळा देत मुद्दामत. पु.लं.च्या कालच्या स्मृतिदिनास विनम्र अभिवादन !)

लेखाक भांडवली बाजार विरलेखक
ashishthakur1966@gmail.com

अस्वीकृती: शेअर बाजारातील व्यवहार हे बाजारातील जोखमीच्या आधारे आहेत. अंदाज चुकल्यास मुद्दल मनावण्याची शक्यता असते. हे उल्लेखनासाठी 'स्टीप लिमि' ईच्छित उद्देश या संकल्पनांचे पालन करणे आवश्यक आहे. गुंतवणूक करणाऱ्यांनी गुंतवणूक राखण्याचा सख्त वेग आवश्यक आहे.

लक्ष्मीची पाऊले... समीर नरसरीकर

स काळच्या वेळेचा मैदानाला हा संवाद. साधारण आठवीला असेल हा मुलगा. तो त्याच्या मित्राला म्हणाला, ह्याअरे अमु. दिवसभर कोडिंग करत असतोस लॅपटॉप वर, जरा पावसाचं कोडिंग कर ना, काय घाम येतोय यार, सॉलिड कंटाळा आलाय.' माझ्या कानावर लहानग्या मित्रांमधील हा संवाद आला. त्यांनी पुढे आणलेली आयडिया क्रेझी होती. कुतूहल वाटलं, खरंच असं होईल का भविष्यात?

कुत्रिम पावसाचे प्रयोग आपल्याकडे करून झाले आहेत. पण त्या मुलाच्या म्हणण्याप्रमाणे जर हे 'ऑन डिमांड' शक्य झालं तर? याच विचारात असतानाच 'माहिती तंत्रज्ञान' (इन्फर्मेसन टेक्नॉलॉजी) या विषयीच्या 'क्षेत्रनिहाय' म्युच्युअल फंड योजनांची आव्हाने झाली. त्याविषयी आज मांडतो. मला नेहमी वाटते, बदलत्या तंत्रज्ञानाविषयी माहिती मिळविण्यासाठी आपली 'असमवयस्कां' ही मैत्री असणे आवश्यक आहे. म्हणजे जर तुम्ही चाड्डीचे असाल तर तुमचे काही मित्र तरी विशीतले हवेत. 'टेक' ही पुढील पिढीच्या जगण्याची भाषा म्हणून विकसित होतेय. भारताच्या सकल राष्ट्रीय उत्पादन अर्थात जीडीपीच्या साधारण ९ टक्के हिस्सा माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रातून येतो. ५० लाखांपेक्षा जास्त लोकांना रोजगार मिळवून देणारे हे क्षेत्र आहे. भारतात दुर्दैवात मनुष्यबळ उपलब्ध असल्यामुळे भारतीय आयटी कंपन्यांना जगात मागणी आहे. या क्षेत्रातील उपप्रकारांमध्ये आयटी सेवा, बिझनेस प्रोसेस मॅनेजमेंट आणि आऊटसोर्सिंग, इंजिनियरिंग सर्व्हिसेस आणि हार्डवेअर यांचा समावेश होतो. जगभरात कोविडनंतर आपण कोणत्याही क्षेत्रातील

भविष्यवेधी...

टेक्नॉलॉजी फंड

व्यवसाय घ्या, त्यातील आयटीवरील खर्च वाढत आहे, तो 'अत्यावश्यक' खर्चाच्या यादीत आला आहे. हे मोठ्या व्यवसायांना जेवढे लागू आहे तेवढेच गल्लीतल्या किराणा मालाच्या दुकानालाही तितकेच लागू आहे. त्यालाही एक छोटेसे अॅप बनवून ग्राहकांच्या ऑर्डर घेणे आवश्यक वाटते आहे. ग्राहकांचे प्राधान्य बदलत आहे, माल अथवा सेवा घेण्याच्या पद्धती बदलत आहेत. आज लॅपटॉपसमोर बसून आपण घरातून 'व्हर्च्युअल रिलॅटिव्हिटी' द्वारे बाहेरच्या जगाचा अनुभव घेऊ शकतोय. त्याचबरोबरने सध्याचा सर्वात शक्तिशाली शब्द 'क्लाऊड कॉम्प्युटिंग', जो येणाऱ्या काळात सर्वच लहान-मोठ्या उद्योगांना वापरला जाणार. आपण दररोज जीमेल, गूगल ड्राइव्हचा उपयोग करतो. चित्रपट पाहायला आपण नेटफ्लिक्स, अॅमझॉन प्राइम वापरतो, ही सगळी 'क्लाऊड

तंत्रज्ञान हे उत्तरोत्तर आपल्या जगण्याचा भाग आणि जगण्याला पूरक बनत चालले आहे. आपल्या सर्वांचे भविष्य ज्यार अवलंबून आहे, त्या तंत्रज्ञानातील अगाध प्रगतीला गुंतवणुकीचा हिस्सा बनवून संपत्ती निर्माणाचे ध्येय मग आपण का बाळगू नये?

कॉम्प्युटिंग'चीच उदाहरणे आहेत. एडब्ल्यूएस, गूगल, मायक्रोसॉफ्ट यासारख्या मोठ्या कंपन्या या क्षेत्रात आहेत. त्याचबरोबरने आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स - कृत्रिम बुद्धिमत्तेने जगाची काम करण्याची पद्धत बदलून जाणार आहे. या क्षेत्रातील कंपन्यांना वाढीसाठी प्रचंड संधी आहे. सध्या भारतातून माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रातून आपण सर्वाधिक निर्यात अमेरिकन बाजारपेठेत करतोय. आपल्या या क्षेत्रातील अग्रगण्य कंपनी - इन्फोसिस, टीसीएस, विप्रो, टेक महिंद्र याचबरोबरने एल अँड एल इन्फोटेक, पर्सिस्टन्ट सिस्टिम्स जोरदार मार्गक्रमण करत आहेत. भारतीय रुपया हा अमेरिकन डॉलर सापेक्ष कित्येक वर्षांपासून कमकुवत राहिला असल्याचा फायदा या क्षेत्रातील भारतीय कंपन्यांना झाला आहे. सध्याच्या काळातील जोखीम ही जगभरातील वाढलेली महागाई आणि रशिया- युक्रैनमधील युद्ध आहे. परंतु तेही कधीतरी थांबणारच आहे.

या पारवर्षींमधील आपण फंडांकडे वळू या. 'अॅक्टिव्ह' श्रेणीतील म्युच्युअल फंडांना दीर्घकालीन इतिहास आहे. काही फंड सन २००० पासून कार्यरत आहेत. मागील दोन वर्षांत या श्रेणीत 'पॅसिव्ह फंड' सुद्धा आले आहेत. पाच वर्षांचा वार्षिक चूडीदरचा विचार करता, मे २०२२ अखेरीस आयसीआयसीआय युडेन्सिअल टेक्नॉलॉजी, टाटा डिजिटल इंडिया, एम्बीआय टेक्नॉलॉजी अर्पॉच्युनिटीज, आदित्य बिरला सन लाइफ डिजिटल इंडिया, फ्रँकलिन इंडिया टेक्नॉलॉजी फंडांनी अनुक्रमे २७.६७ टक्के, २८.१० टक्के, २४.७३ टक्के, २६.७४ टक्के आणि २०.१७ टक्के परतावा दिला आहे.

(लेखाक मुंबईस्थित गुंतवणूकविषयक अभ्यासक)
sameernesarikar@gmail.com
(म्युच्युअल फंडातील गुंतवणूक ही बाजार जोखमीच्या अधीन असते. गुंतवणूक करणाऱ्यांनी फंडाचे माहितीपत्रक कृपया सखोल अभ्यासा.)

